

Res justifica matar, però hi ha molt patiment entre els que es queden enrere

Les desigualtats maten

DANIEL RAVENTÓS

PROFESSOR D'ECONOMIA DE LA UB I PRESIDENT DE LA XARXA RENDA BÀSICA

No és freqüent que un home mati quatre persones per haver estat acomiadat i sembla que estafat. Com a economista i sociòleg, puc apuntar algunes qüestions.

Es repeteixen incansablement obvietats segons les quals no tothom que està a l'atur mata, ni tothom que és pobre comet assassinats, ni tothom que és humiliat es revenja. Però tot i saber aquestes trivialitats, és bo tenir present que: Alguns estudis (de l'epidemiòleg Richard Wilkinson, per exemple) mostren que les grans desigualtats socials produeixen molt patiment humà i un increment dels crims.

Les desigualtats socials s'han incrementat de manera molt important al llarg dels darrers 30 anys. Els rics han arribat a concentrar una riquesa que mai ningú havia imaginat pocs anys abans. Per concretar les xifres: la riquesa de les 93.100 persones (és a dir, una per cada 75.000 habitants del planeta) que l'any 2009 tenien més de 30 milions de dòlars de tot el món -sense comptar-hi les primeres residències, els béns consumibles, els béns col·leccionables, entre d'altres- suma 13,8 bilions de dòlars. Es tracta d'un PIB similar al de tota la UE. Són dades de Merrill Lynch i Capgemini, que preveuen que l'any 2013 encara seran molt més rics. No els anirà malament la crisi, mentre que a bona part de la classe treballadora i a les eufemísticament anomenades classes mitjanes les colpeja d'una manera que comporta més atur, més precarietat i més pobresa, en definitiva.

Molt recentment han sortit noves dades de la pobresa al Regne d'Espanya i a la nostra nació, Catalunya. Són conegudes: a casa nostra, una de cada cinc persones està sota el llindar de la pobresa.

L'any 2010 s'espera que es batin records per desnonaments. Molta més gent es quedarà al carrer, però seguirà devent força diners als bancs i a les caixes. La legislació espanyola, a diferència de la dels EUA, per exemple, permet que una persona desnonada per no poder pagar una hipoteca encara degui al banc o a la caixa part del crèdit no cobert pel desnonament. El Parlament espanyol acaba de rebutjar que l'embargament de l'habitatge saldi el deute de la hipoteca.

Seguirem sentint les habituals evidències segons les quals no tots els pobres, els desnonats, els aturats maten. I menys a quatre persones. Si fos així, quatre milions d'aturats al Regne d'Espanya es carregarien setze milions de persones. Ho sabem. Però més que repetir com a lloros el que és evident, potser seria més interessant preguntar-nos com podríem fer un disseny que simplement garanteixi l'existència social a tots els membres de la nostra societat, que faci la gent menys infeliç i desesperada.

Concretament, a més d'enviar els banquers a la presó com demanava recentment el Nobel d'economia Joseph Stiglitz per pura protecció social, farien falta algunes mesures: una renda bàsica de ciutadania que garanteixi l'existència material de tota la població, una lluita decidida contra el frau fiscal (més del 20% del PIB), un impost sobre les transaccions financeres, la tornada als tipus de l'IRPF i de l'impost de societats anteriors a les reformes regressives dels governs del PP i del PSOE dels darrers 15 anys i l'augment de la imposició a les SICAV que permet als rics tributar percentatges simbòlics o restabliment de l'impost sobre el patrimoni.

Són mesures que afavoririen la gran part de la població perjudicada en els darrers 30 anys: quasi tothom, menys els més rics.

Ara, 16-12-2010